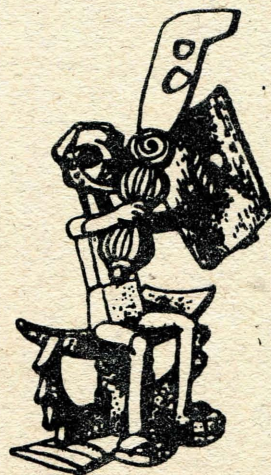

Bronasta skulptura
Zahodne Afrike

Muzej afriške umetnosti
Zbirka Vede in dr. Zdravka Pečarja
Beograd

in

Slovenski etnografski muzej
Ljubljana

Bronasta skulptura Zahodne Afrike

KULTURE NEUVRŠČENIH

SEM, MUZEJ GORIČANE
december 1979 - januar 1980

Bronasta skulptura Zahodne Afrike

Vodnik po razstavi

Razstavo je pripravila in napisala
besedilo vodnika Jelena Arandjelović-
Lazić, direktorica Muzeja afriške
umetnosti v Beogradu

Oprema vodnika: Marjan Loboda,
dipl.ing.arh.

Založil Slovenski etnografski muzej
Za založbo dr. Boris Kuhar

Izdal in tiskal: Slovenski etno-
grfski muzej, Ljubljana, Prešer-
nova 20

Naklada 500 izvodov

Postavitev razstave in izdajo vodnika sta omo-
gočili Kulturna skupnost Slovenije in Ljubljan-
ska kulturna skupnost.

OB RAZSTAVI

V muzeju Goričane odpiramo novo razstavo v našem obsežnem ciklu "Kulture neuvrščenih". Z njo predstavljamo umetniška dela v bronu kar več dežel Zahodne Afrike, ki so vključene v veliko gibanje neuvrščenih. Predstavljamo umetnost, ki nam je bila doslej manj znana, toda ima svoje dostojno mesto v svetovni umetniški zakladnici. Častitljivo starost ima ta umetnost. Stoletja so jo negovali in še danes je živa v Nigeriji, Gani, Beninu, v Gornji Volti, Kamerunu in na Slonokoščeni obali. S to razstavo se nam tako zgovorno predstavi del stare Afrike z razvitimi državami, mogočnimi kraljestvi in razkošnimi kraljevimi dvori kot tudi današnje bogato umetniško snovanje črnega kontinenta. Tako nam tudi ta razstava po svoje prispeva, da lažje spoznamo, da je bila Afrika tudi domovina cvetočih kultur in visoko razvite umetnosti že mnogo pred prihodom Evropejcev.

Z razstavo gostuje v muzeju Goričane prvič novi Muzej afriške umetnosti iz Beograda. Predstavlja nam del zbirke Vede in dr. Zdravka Pečarja. V kratkem bo tudi Slovenski etnografski muzej z zbirko Umetnosti Vzhodne Afrike gostoval v Muzeju afriške umetnosti v Beogradu. To daje novi razstavi še posebno vrednost, saj je to lep začetek sodelovanja med obema muzejema. Zato smo dolžni zahvalo kolektivu Muzeja afriške umetnosti in prav posebej še direktorju tega muzeja, Jeleni Arandjelović-Lazić, ki je pripravila razstavo in besedilo kataloga.

Kornel Kuder

BRONASTA SKULPTURA ZAHODNE AFRIKE

Slučajne najdbe umetniških predmetov, kot tudi sistematična arheološka raziskovanja od konca 19. stoletja pa do danes, so v Zahodni Afriki obogatile umetniško zakladnico človeštva z izrednimi deli, ki so pomagala k spoznavanju zgodovine tega dela Afrike, kot tudi k preučevanju svetovne umetnosti nasploh. Zelo dolgo so imeli leseno skulpturo za prevladajočo umetnost afriškega kontinenta. Danes pa vemo, da so tu tudi kovino že zdavnaj uporabljali za izdelavo mnogih predmetov, pa tudi umetniških del.

Izdelava umetniških del v bronu (op. 1) s pomočjo zapletene tehnike "izgubljenega voščenelega modela" (cire perdue) (op. 2) ima svoje korenine že v srednjeveški umetnosti pomembnih kulturnih in umetniških središč Zahodne Afrike. Ta umetnost, ki so jo negovali stoletja, je živa še danes v mnogih deželah tega dela Afrike: v Nigeriji, v Gani, v Beninu, Gornji Volti, Kamerunu in na Slo-nokoščeni obali. V umetniških središčih teh dežel izdelujejo bronaste predmete na isti način, kot so to delali pred nekaj stoletji. Čeprav so v teh delih motivi, ki so vezani na resnični svet, mitologijo in zgodovino teh ljudstev, ponavljajo, ustvarjajo svoja dela po starejših predlogah. Zaradi same tehnike vlivanja, predstavljajo ta dela enkratne storitve, ki so izraz umetniškega navdiha in obrtne spretnosti posameznih umetnikov.

bronaste skulpture, ki jih razstavlja Muzej afriške umetnosti iz Beograda, so del zbirke 1200 predmetov, ki sta jih Veda in dr. Zdravko Pečar zbrala med svojim dolgoletnim bivanjem v Afriki in jih podarila Beogradu. Večina bronastih skulptur (okrog 450 predmetov) so uteži, ki so služile za tehtanje zlata pri ljudstvih Akan. Izdelane so kot drobna plastika z raznovrstnimi motivi. Od ostalih predmetov zaslužijo posebno pozornost skulpture živali, ki predstavljajo leva, petelina, bika, krokodila, antilopo in druge živali. Čeprav za te predmete nimamo dovolj podatkov, je nesporno, da izvirajo iz tradicionalne skulpture starih kultur Zahodne Afrike, povezanih z vero in posameznimi kulturi. Tako so na primer petelina, ki je bil v beninškem kraljestvu žrtvena žival, uporabljali za oltarje, posvečene kraljici - materi, oziroma ženskim prednikom.

Mnoge skulpture so sicer izdelane kot umetniški predmeti brez jasne verske vloge toda s pomembno funkcijo označevanja družbenega statusa in posebnih pravic. Ta zvrst skulptur kot tudi nekatere druge oblike umetniških del, so bile še posebej razvite na kraljevskih dvorih ljudstev Joruba, Fon in Akan.

ZGODOVINSKI RAZVOJ

Veliko odkritje civilizacije NOK iz prvega tisočletja pr. n. št., leta 1943 v Centralni Nigeriji, z umetninami v terakoti, je prispevalo k razjasnitvi nastanka bogate umetniške tradicije, katere razvoj lahko sledimo v času dveh tisoč let. Čeprav so stalno naseljeni poljedelci, nosilci civilizacije NOK, poznali tudi tehniko

vlivanja železa (op. 3), in so imeli talilne peči, je v Zahodni Afriki (južno od Sahare) izdelava predmetov iz brona povezana z mnogo kasnejšo dobo. Najstarejši datirani predmeti iz brona, ki so jih odkrili v Igbo Ukwu v Nigeriji (op.4), predstavljajo po svojem virtuoznem stilu in tehnični popolnosti edinstveno najdišče razvite umetniške dejavnosti iz 9. stoletja. Med najdenimi predmeti so nakit, posodje, zgornji deli palic, predmeti okrašeni z dekorativnimi motivi v reliefu in s plastičnimi okrasi, z upodobitvami živali: ribe, kače, kameleona, ovnove in slonove glave. Površina teh predmetov je pogosto okrašena z krožnimi in spiralnimi motivi.

Znana skulptura mesta Ife, verskega in političnega središča Jorubov (od 6. do 15. stoletja) je vzbudila posebno zanimanje svetovne javnosti, predvsem zaradi svojih realističnih upodobitev človeških glav, od katerih so mnoge izdelane v naravni velikosti in za katere menijo, da predstavljajo memorialne skulpture kraljev Ife. Toda kipi iz terakote iz Ife so številnejši od tistih iz brona, so po motivih, stilu in velikosti različni. Posebno pomembne so skulpture živali, ki nam v primerjavi s skulpturami kulture NOK puščajo malo dvomov o kulturnih in umetniških zvezah teh dveh časovno oddaljenih središč (op.5). Znano je dejstvo, da je kultura mesta Ife odigrala prvorazredno vlogo pri nadaljnjem širjenju umetnosti vlivanja brona. Posebno pomemben je še njen vpliv na razvoj znane beninske umetnosti. Imamo več podatkov, da je tu bilo znano vlivanje brona že konec 15. stoletja, ko so Portugalci osvajali ta del Afrike. Izdelava umetniških del v bronu je v Beninu povezana s kraljevskim dvorom, z življenjem in smrtjo kraljev, z obredi in kraljevimi predniki. To umetnost so lahko gojili le s privolitvijo kralja in za njegove potrebe,

verjetno je prav zaradi tega bilo največ teh predmetov v kraljevi palači (op. 6). Razen glav, ki simbolizirajo umrlega kralja (oba), in jih ne moremo imeti za njegove verne portrete, je večje število bronastih kipov bilo odlitih za oltarje posameznih kultov. Tako je bil lesen ali bronast petelin na oltarju posvečenemu kraljici --materi, dočim so glave ovnov postavljali na oltarje moških prednikov. Petelin in oven sta bila žrtveni živali, njihove predstavitve so bile verjetno spomin na žrtve, ki so jih darovali na oltarjih, kot je to bil tudi primer z glavo ovna v glini v umetnosti Ife (op. 7).

Ta stara kulturna središča so vplivala na razvoj umetnosti na območjih naseljenih z Jorubi kot tudi pri sosednjih ljudstvih v Beninu (Dahomej), v Kamerunu, v Gornji Volti in pri drugih. V zadnjem času domnevajo na podlagi analize stilskih posebnosti, da je že v preteklosti bilo več posebnih središč, v katerih so izdelovali bronaste predmete (op. 8).

Predstavitve živali imajo pomembno vlogo v umetnosti Zahodne Afrike in to ne samo v kultih, kot daritvene živali, temveč tudi v verovanjih, v mitologiji in v ljudskih pravljičah. Večkrat simbolizirajo določene lastnosti, kot so moč, modrost in druge. Bronaste živalske in človeške figure so izdelane pri ljudstvu Fon v Beninu (Dahomej) kot lepi umetniški predmeti brez kakršnegakoli praktičnega, vzgojnega ali verskega namena toda s pomembno družbeno funkcijo, ki ni povezana z likom skulpture, temvač samo z vlogo lastništva umetniškega dela. V preteklosti so v Abomeju in v Beninu ti predmeti bili izdelani za kraljevi dvor in so tako že takrat pomenili znak privilegiranega družbenega sloja. Ker je veljal bron za dragoceno kovino, ki je bila draga, so lahko bro-

naste predmete kupovali samo bogataši, ki so jih hranili v hišah kot simbol svojega materialnega in družbenega položaja (op. 9). Tudi pripadniki ljudstva Dan s Slonokoščene obale izdelujejo iz bronu umetniške predmete le zaradi estetskega užitka. To so navadne miniaturne skulpture, ki predstavljajo razne živali in ljudi z značilnimi predmeti kot so puška, pipa, jerbas in pod. Te skulpture postavljajo v hiši ob obnjišče tako, da jih lahko gost, ki pride v hišo, takoj opazi (op. 10).

DROBNA PLASTIKA

Posebna skupina drobnih bronastih predmetov, vlitih v tehniki izgubljenega voščenega modela, so uteži za tehtanje zlata (mrammno) pri ljudstvih Akan v Gani in jih poznamo pod imenom Ašanti uteži (op. 11). Ta izredno zanimiva drobna plastika ima svoje korenine v gospodarstvu starega kraljestva Akan, ki je slonelo na organiziranem izkoriščanju zlata. Tega so izpirali iz rečnih nanosov ali pa so ga kopali skupaj z zemljo v posebej izkopanih luknjah. Vse to so še izpirali, dokler niso dobili čisto zlato v prahu ali v manjših ali večjih grudah. Zlato so imeli za plačilno sredstvo pri zamenjavi za blago, ki je prispelo sem prek Trans-saharskih poti. Med tem blagom je bila najpomembnejša sol, nato kovine, svila in nakit.

Menijo, da je kralj Ovunumankoma imel denar v zlatem prahu s standardnimi merami, utežmi za tehtanje. Sistem uteži, ki je bil znan v Indiji, je prenesel v Gano (800 - 1240) Rhadanite, Žid iz Perzije (op. 12). V ta stari sistem uteži so vklju-

čili nato še portugalske mere (op. 13) in to po letu 1500, ko so se Portugalci učvrstili na obalnih območjih in so začeli trgovati s plemenom v notranjosti dežele. Svoje blago so zamenjavali za zlato. Od tedaj se je glavni del trgovine, v kateri so bili posredniki Arabci in Severno-afriška ljudstva in je šla nekdanj prek Sahare, začel razvijati po morju in prišel v roke evropskih dežel, predvsem Portugalske, nato pa še Anglije in Francije. Zlati prah so uporabljala ljudstva Akan kot plačilno sredstvo vse do prve svetovne vojne, dokler niso dobili kovani denar, ki je bil v glavnem tujega izvora in je bil v obtoku samo v obmorskih mestih Gane, tedanje Zlatne obale (op. 14). Dokler je veljal zlati prah kot plačilno sredstvo so imeli vsi, ki so trgovali, svojo zbirko uteži, male tehtnice, škatlince za zlato in žlice, ki so jih uporabljali pri tehtanju zlata. Kakovost, velikost in oblika teh uteži in vse opreme je bila odvisna od materialnih zmožnosti lastnikov. Najlepše zbirke je imel kralj Ašantija, nato nižji kralji in poglavarji, dočim so revnejši ljudje ob bronastih utežeh uporabljali pogosto pri tehtanju tudi semena nekaterih rastlin in tudi druge manjše predmete. Uteži in popolno opremo za tehtanje zlata so prodajali zlatarji, ki so razen tega obdelovali zlato, izdelovali nakit in vlivali bronaste uteži. Zlatarji so bili privilegiran razred ljudstva Akan. Sestavljali so posebno skupnost in prenašali svoje umetniško znanje na svoje potomce.

Uteži za tehtanje zlata niso pomembne samo zaradi svojih estetskih vrednot in uporabnosti, temveč tudi zaradi motivov, ki jih predstavljajo, in ki dokumentirajo lepo število že delno izgubljenih sledov akanske kulture. Te uteži nam dajo osnovno informacijo o različnih ljudskih aktivnostih, o orodju, orožju, kot tudi o vrstah rastlin in živali. Mnoge uteži so oplemenitene z iz-

rednim smislom za fantazijo in za humor ter predstavljajo reke in pogovore (op. 15).

Po obliki in po motivih lahko uteži za tehtanje zlata razdelimo v dve veliki skupini: v geometrijsko in v figurativno. Geometrijske uteži so največkrat pravokotne in kvadratne oblike, nato trioglate, okrogle, romboidne, kot tudi v obliki piramide. Zgornja površina je okrašena z vrezanimi ali reliefnimi motivi v ravnih, nazobčanih ali valovitih črtah s spiralami, krogi, križi in drugimi znaki. Samo za nekatere od teh motivov je še znan določen pomen, dočim je za večino uteži simbolika že pozabljena in neznana. Tako ima dvojna spirala pomen rogov ovna in predstavlja simbol moči. Svastika predstavlja križ z ločki in je podobna pričeski, ki so jo nosila dekleta v službi kraljice-matere. (op. 16)

Čeprav portugalski viri iz 16. stol. še ne omenjajo figurativnih uteži, se je prav gotovo njihov razvoj začel že precej pred sredino 18. stoletja, ko se je del ljudstev Akan odselil na Slonokoščeno obalo. Pri ljudstvu Baule imajo ob geometrijskih tudi figurativne uteži, toda nimajo uteži z ljudskimi figurami. Te pa predstavlja poseben razvoj pri umetnosti Ašantija in to po letu 1750, ko je zlati prah kot denarna vrednost postal pomembno sredstvo kulture Akan in ko so sprejeli tudi motive od drugih etničnih skupin (op. 17).

Figurativne uteži predstavljajo številne in različne zvrsti živalskega in rastlinskega sveta določenega območja, ljudi v različnih življenjskih situacijah in najrazličnejše uporabne predmete, kot so na primer razna orodja, posode, stoli, glasbeni instrumenti in orožjetradicionalnih oblik, kot tudi puške in topove evropskega

izvora. Posebno realistične so uteži, ki predstavljajo žuželke, drobne sadeže in semena nekaterih rastlin, ker so jih vlivali brez uporabe voščenega modela. Za model je služila sama žuželka ali seme.

Veliko število figurativnih uteži ima razne reke in pregovore. Ptice so največkrat z glavo obrnjene nazaj, to pomeni: "Obrni se, nikdar ni prepozno, da se popravi napaka"; oziroma: izkušnje preteklosti ne smemo zanemariti. (op. 18) Utež, ki je vlita po naravnem sadežu okra - "nkuruma" (*Hibiscus esculantus*) pomeni: "Okra ne kaže svojega semena skozi lupino", oziroma: Več je v človeški glavi, kot se vidi na obrazu. (op. 19) Ščit je zelo pogost motiv. Pregovor, ki ga spremlja pa pravi: "Če se polomi ščit, okvir še vedno ostane". Oziroma: človek umrje, toda njegova dela ostanejo. Utež v obliki puške pomeni: "Puška ne ubije sama od sebe". Deska za igro "ovare" pa predstavlja pregovor: "Človek mora poznati pravila, da bi lahko igral ovare" ali "Tujec ne igra ovare". (op. 20)

Posamezne uteži izgledajo večkrat nepopolne, ker manjka na primer ljudski figuri roka ali antilopi ena ali dve nogi. Pri drugih utežeh spet vidimo še razne dodatke, ki nimajo zveze z upodobljenim likom. Toda vsi ti liki so predvsem uteži in te morajo imeti določeno težo in to dosega s tem, da dodajajo ali pa odvzamejo nekaj brona. Kljub temu pa so tudi te uteži bile večkrat po teži relativne. Predvsem pri utežeh kraljev, poglavarjev in sploh privilegiranih družbeških slojnih, kar se je jasno odražalo tudi v pregovoru, ki pravi: "Uteži bogatih niso iste kot uteži siromakov". Prav gotovo so uteži za tehtanje zlata pri ljudstvih Akan predmeti, ki imajo izredno umetniško vrednost in so posebnega pomena za preu-

čevanje tradicionalne akanske kulture. Izvor teh uteži se izgublja v temi zgodovinskih dogajanj, ki so se zgodila tu že mnogo pred vdori Evropejcev in pred njihovim osvajanjem tega dela Afrike v 15. stoletju. Nekateri podatki o preseljevanju ljudstev Akan, kot tudi nekateri elementi njihove kulture, nam kažejo na zveze s starimi kulturami Egipta in Bližnjega vzhoda. Nadaljnja raziskovanja bodo verjetno pokazala če imajo uteži ljudstev Akan kakšno vez z utežmi v obliki ljudske glave, ki so jih uporabljali v Biblosu že okrog leta 1300 pr. n. št. (op. 21)

OPOMBE:

1. Pod imenom bron v afriški skulpturi pojmujemo zlitine bakra, cinka in železa v različnih proporcijah, od pravega brona do medenine.
2. S pomočjo te tehnike se vlije samo en primer skulpture, dočim se model in kalup uničijo že ob samem procesu vlivanja.
3. Železna doba se v pojmovanju zgodovinskih dob nadaljuje v tropski Afriki po kameni dobi, dočim je bila v drugih področjih pred njo bakrna oziroma bronasta doba.
4. Thurstan Shaw, Nigeria Its archaeology and early History, London 1978, 99-124.
5. Frank Willett, African Art. London 1971, 73.
6. Frank Willett, Ife in the History of West African Sculpture, London 1967., 162.
7. Isto, 58, 162.
8. Isto, 129.
9. Frank Willett, African Art, 165.
10. Isto, 165.
11. Ašanti so del ljudstva Akan.
12. Eva Meyerowitz, Gold and the Akan of Ghana, "African South" Vol.3., No.1., 1968.
13. Isto.
14. Margaret Webster Plass, African Miniatures, London 1967, 10.
15. Brigitte Menzel, Goldgewichte aus Ghana, Museum für Völkerkunde, Berlin 1968., 21.
16. Isto, 36.
17. Isto, 38.
18. A. Y. Kyerematen, Panoply of Ghana, London 1964.
19. F. Willett, African Art, 138.
20. Brigitte Menzel, n.d. 226.
21. Carel Du Ry, Narodi drevnog Istoka, Rijeka 1970., 198.

KATALOG RAZSTAVLJENIH PREDMETOV

1. Veliki lev. V 42 cm. Inv. št. 408
2. Leopard. V 38 cm. Inv. št. 409
3. Divji merjasec z velikimi čekani. V 33 cm. Inv. št. 411
4. Antilopa. V 36 cm. Inv. št. 412
5. Lev z antilopo. V 41 cm. Inv. št. 413
6. Streme. Mosi. Gornja Volta. Bron. Inv. št. 414
7. Streme. Mosi. Gornja Volta. Bron. Inv. št. 415
8. Okrasi za noge. Mosi. Gornja Volta. Bron. Inv. št. 416
9. Okrasi za noge. Mosi. Gornja Volta. Bron. Inv. št. 417
10. Okrasi za nogo. Mosi. Gornja Volta. Bron. Inv. št. 418
11. Okrasi za nogo. Mosi. Gornja Volta. Bron. Inv. št. 419
12. Okras za konja. Mosi. Gornja Volta. Bron. Inv. št. 420
13. Antilopa na paši. V 47 cm. Inv. št. 421
14. Mati z bolnim otrokom. V 38 cm. Inv. št. 422
15. Kača in drevo. V 22 cm. Inv. št. 423
16. Bivol s pticami. V 34 cm. Inv. št. 424
17. Bivol z jato ptic na rogovih. V 34 cm. Inv. št. 425
18. Ženska figura z vrčem na glavi. Gornja Volta. Bron. V 35 cm. Inv. št. 426
19. Moro-Naba, kralj ljudstva Mosi. Mosi. Gornja Volta. Bron. V 15 cm. Inv. št. 427
20. Figura. Gornja Volta. Bron. V 24 cm. Inv. št. 428
21. Beninski petelin. V 50 x 39 cm. Inv. št. 429
22. Ptica. V 32 cm. Inv. št. 430
23. Ptica z razširjenimi krili. V 38 cm. Inv. št. 431
24. Ptica. V 31 cm. Inv. št. 432
25. Slon. V 30 cm. Inv. št. 433

26. Riba. V 48 cm. Inv. št. 434
27. Krokodil. V 44 cm. Inv. št. 435
28. Lovec z antilopo. V 50 cm. Inv. št. 436
29. Tehnica za tehtanje zlatega prahu. Akan.
Gana. Bron. Inv. št. 437
30. Pokrov. V 6,5 cm. Akan. Gana. Inv. št. 438
31. Škatla za zlati prah. V 6 cm. Akan. Gana.
Inv. št. 439
32. Škatla za zlati prah. V 6,5 cm. Akan. Gana.
Inv. št. 440
33. Škatla za zlati prah. V 4,5 cm. Akan. Gana.
Inv. št. 441
34. Skodela. V 4,5 cm. Akan. Gana. Inv. št. 442
35. Tri skodele za merjenje zlatega prahu. V 1,5;
2 in 3 cm. Inv. št. 443
36. Žlica za zlato. V 14 cm. Inv. št. 444
37. Žlica za zlato. V 7,5 cm. Inv. št. 445
38. Žlica za zlato. V 10 cm. Inv. št. 446
39. Komplet škatelj s skodelicami za tehtanje
zlata. V 2,3 cm. Inv. št. 448
40. Tehnica za tehtanje zlatega prahu. Akan.
Gana. Bron. Inv. št. 449
41. Okras za palico. Gornja Volta. Inv. št. 450
42. Petelin. Gornja Volta. Bron. V 12,2 cm. Inv.
št. 451
43. Moška figura. Gornja Volta. V 15,5 cm. Inv.
št. 452
44. Želva. Utež za tehtanje zlata. Akan. Gana.
Inv. št. 453. V 2,9 cm
45. Moška figura. Akan. Gana. Bron. V 9,7 cm.
Inv. št. 454
46. Ptica z mladiči. Utež za tehtanje zlata.
Akan. Gana. V 6 cm. Inv. št. 455
47. Miniatura maska z rogovi antilope. Bobo.
Gornja Volta. V 7 cm. Inv. št. 456
48. Figura bivola. Amulet. Bobo. Gornja Volta.
Bron. V 5,3 cm. Inv. št. 457
49. Maska. Okras za pipo. Bobo. Gornja Volta.
Bron. V 8 cm. Inv. št. 458
50. Maska. Okraščena pipo. Bobo. Gornja Volta.
Bron. V 6 cm. Inv. št. 459

51. Miniaturna maska. Okras za pipo. Gornja Volta. Bron. V 11,5 cm. Inv. št. 460
52. Moška figura. Akan. Gana. Bron. V 9,2 cm. Inv. št. 461
53. Maska za pas. Akan. Gana. Bron. V 4,7 cm. Inv. št. 462
54. Oven. Bron. Inv. št. 463
55. Živalska figura. Amulet. Bobo. Gornja Volta. V 4,3 cm. Inv. št. 464
56. Figura bivola. Amulet. Bobo. Gornja Volta. V 3,3 cm. Inv. št. 466
57. Figura bivola. Amulet. Bobo. Gornja Volta. V 4,5 cm. Inv. št. 465
58. Prstan poglavarja ali starejših ljudi. Akan. Gana. Bron. Inv. št. 467
59. Prstan poglavarja ali starejših ljudi. Akan. Gana. Bron. Inv. št. 468
60. Prstan poglavarja ali starejših ljudi. Akan. Gana. Bron. Inv. št. 469
61. Utež za tehtanje zlata. Maska "djivara". V 11 cm. Inv. št. 470
62. Utež za zlato. Ptica. V 4 cm. Inv. št. 472
63. Utež za zlato. Ptica. V 5 cm. Inv. št. 471
64. Utež za zlato. Rakove klešče. Akan. Gana. Bron. V 8 cm. Inv. št. 538
65. Utež za tehtanje zlata. Akan. Gana.
66. Odlitek za bron. Akan. Gana. Inv. št. 941
67. Odlitek za bron. Akan. Gana. Inv. št. 942

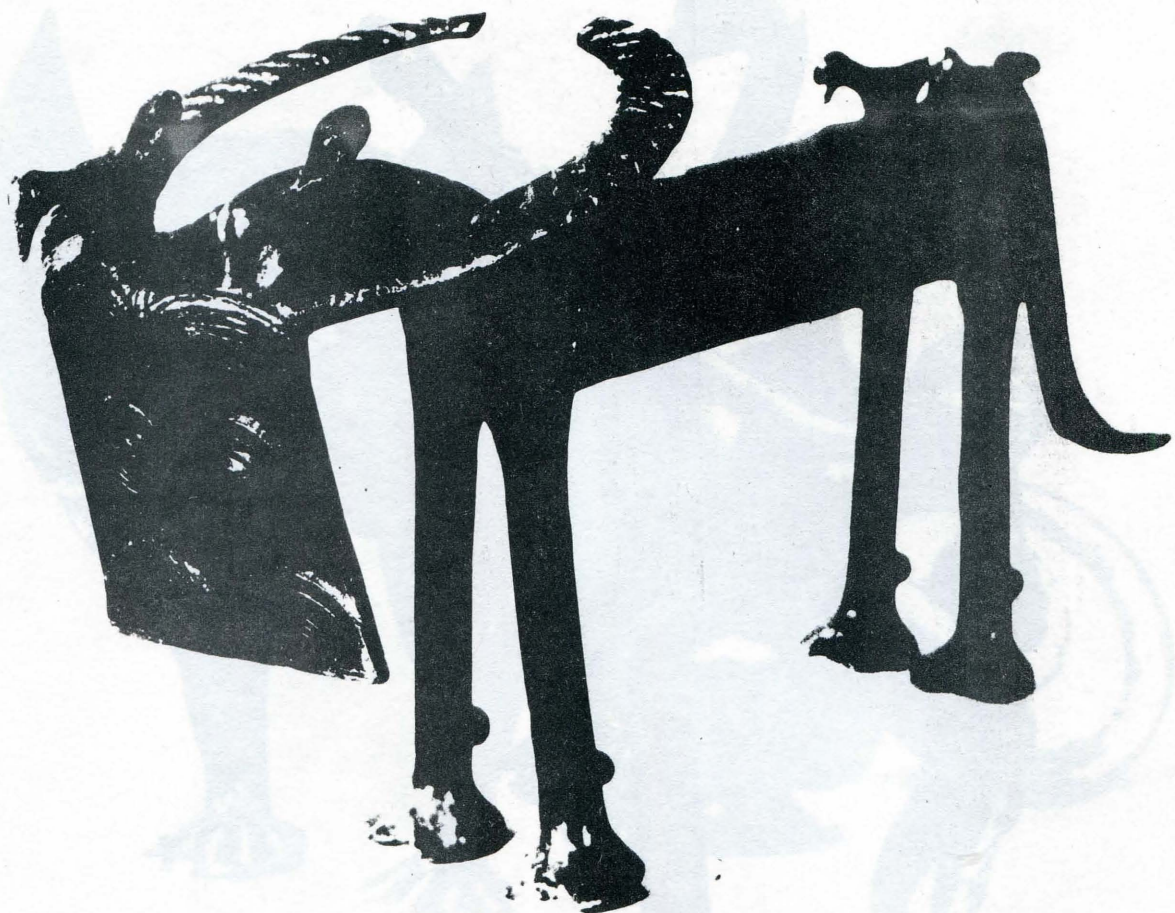
UTEŽI ZA MERJENJE ZLATA

68. Uteži za tehtanje zlata z geometrijskimi motivi. 250 kosov
69. Uteži z rastlinskimi in živalskimi motivi. 56 kosov
70. Uteži z motivi uporabnih predmetov. 69 kosov
71. Uteži z motivi človeka v različnih življenjskih situacijah. 26 kosov.

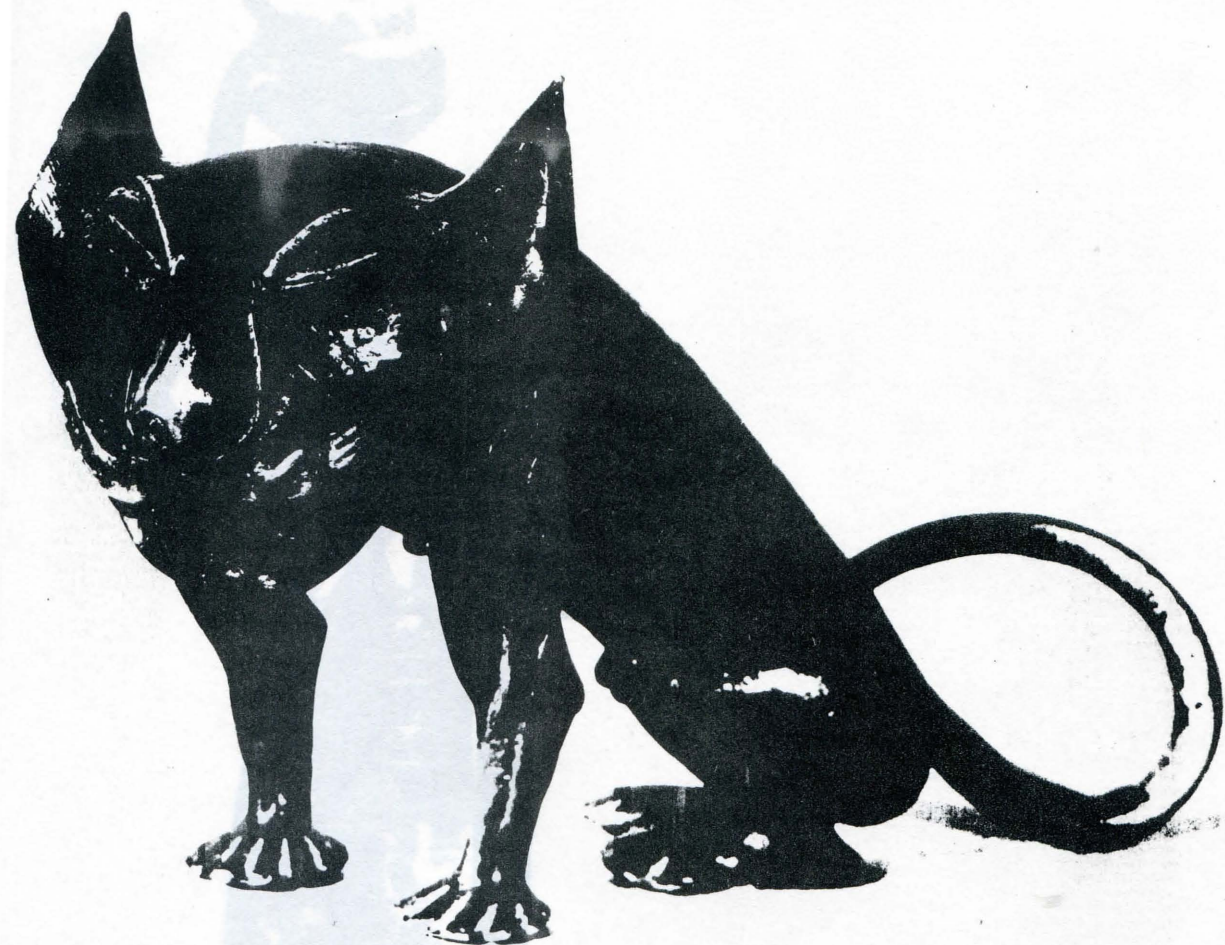
SLIKOVNE PRILOGE

1. Petelin. Benin. Nigerija. Bron
2. Ptica. Zahodna Afrika. Bron
3. Bivol s ptiči. Zahodna Afrika. Bron
4. Lev. Zahodna Afrika. Bron
5. Utež za tehtanje zlata. Akan. Gana. Bron
6. Utež za tehtanje zlata. Akan. Gana. Bron

5

6

